

דבר פשוט

דעת תורה בענין ביקורי נשים אצל רופא

אמר המעתיק: לאחר שכבר הובאו בגליון הקודם דברי גדולי הפוסקים ומאורי הדורות, בחובת האזהרה והשמירה מביקורי נשים אצל רופאים אנשים אשר לא כדת, נזמנו ובאו לידינו עוד דברים רבים בענינים אלו, ורצינו לזכות בהם את הרבים, להודיעם חומרת הענין ולהביא את הדבר לידי התיקון השלם. צורת הבאת הדברים על דרך האמורה כבר בגליון הקודם, וראוי אכן לקרוא גם את המובא שם, אך אין זה הכרח כלל. ולתועלת המעיין נביא בזה קיצור נמרץ של הדברים האמורים שם:

כל הנידון כאן בדברי הפוסקים, הוא רק האם הותר רק במקום פיקוח נפש, ו"במקום שאין חשש פיקוח נפש צריכים להקפיד ללכת דווקא לרופאה" (הגר"נ קרליץ) ו"אשה שצריכה לעבור בדיקות או טיפול רפואי חייבת היא לעשות דברים אלו ע"י רופאה... אא"כ הדבר נוגע לענין של פיקוח נפש" (הגר"ח"פ שיינברג), כי "רופאי זמנינו רובם ככולם הם מושחתים... (ואפילו רופאים דתיים) (הגר"מ קליין).

ויש שהתירו גם "במקום כאב וחולי ובדלית ברירה" (הגר"ע יוסף), "ומ"מ אין להתיר מישוש של רפואה בלא חולי ממש, וכל שכן כשאין חולי כלל" (הגר"ש אלישיב), אך לא לבדיקות בעלמא ואפילו בתקופת ההריון, "לפיקח נשים שהן בהריון ההולכות להיבדק מדי פעם בתקופת הריון אצל רופא גבר, להוכיח בהתפתחות העובר, מנהג מכווער הוא, ואין רוח חכמים נוחה מהן" (הגר"ע יוסף). "דבדאי בזמנינו לא שייך לומר דבעבדיתייהו טרידי, דפריציי" (החזון איש).

אך לכולי עלמא, כל ההיתר הוא רק "במקום שאין שם אשה רופאה הבקיה בדבר, ובדלית ברירה" (הגר"ע יוסף), ויש להיזהר "שלא תלך אשה אצל רופא גבר היכא דאפשר" (הגר"ש אויערבאך) שהרי "בשנים קדמוניות לא נשמע אשה תלך לרופא" (שם), ובאופן שיש רופאה, "אף אם הדבר כרוך בטרחה או בתשלום אין היתר ליבדק בלא חולי אצל רופא" (הגר"ש אלישיב).

ומכאן נביא עוד מדברי הפוסקים זצוק"ל ויבלחט"א:

הגר"י וייס זצ"ל (גאב"ד העדה החרדית):

שאלה: ע"ד אשר נתפשט מאד בזמן הזה הביקורת נשים אצל רופאים בכל חולי הגוף ומיחוש כל שהוא, ובעוה"ר הביא זאת לכמה תוצאות מבהילות ונוראות, אשר נסתעף ע"י יחודם עם הרופאים בדלתיים סגורות, ואף דהוי בלא מנעול, וגם אפשר דאיכא גם שאר צדדי היתרא היינו בעלה בעיר, ואימת מלכות וכיבו"ז, מ"מ כיון דבפועל אין מי מצדה בחדר פנימה, וגודל הקלות של הרופאים החשודים על עריות, וכו' וחשוד על עריות וכו', וכהיום הזה עוד ירדו אחורנית הרופאים ברשעותם (חוץ מיחידי סגולה) עד שאול תחתית ר"ל ובודאי יש לגדור גדר ולעמוד בפרץ עד שידינו מגעת בעזה". תשובה: ...אמנם כל רואה יראה לעינים, דאף שמנהג הנשים לילך לבדיקת הרופאים במיחוש שלם של ג"ע, דהרי יסודו של ההיתר הנ"ל בנוי על מה שאין הרופא והאשה מכוונים לשם תאוה וכו' רק לצורך רפואה, והרופא באומנתו עוסק כנ"ל, דנדע בזמן הזה קלותם וחשדותם של הרבה רופאים, וביורת באלו שעיקר התמחותם בעניני נשים, ולבם גם בהם, דבדאי יש לחוש שיעשה עמהם וכו' יותר מהצורך, ורק לשם חיבה, ונשים דעתן קלות יתרצו בזה וכו'. ופשיטא דכ"ז ברופאים שלא אתחזק בהו איסורא שהביא לתוצאות נוראות ר"ל, אבל במיחוש שאין בו שום חשש סכנה, בודאי יש לה לילך להתרפא אצל רופא אשה, או אצל רופא המוחזק לירא חטא, או עכ"פ לרופא שאתחזק לאינו חשוד בעריות.

והנה כל הנ"ל רק בנוגע למעשה הבדיקה לבד, היכא שאין משום איסור יחוד, והזהירות שלא להכשל באיסור יחוד בנדון דידן חוץ דינא דאיסור יחוד גופא, עוד בנ"ד הוא פשוטו כמשמעו למגן ומחסה שלא תיפול בפה דזוהמא והטומאה, ואף כל ההיתרים ואימת מלכות וכיבו"ז הנזכרים בפוסקים קשה לסמוך עליהם בנדון דידן, אשר גם באנשים כשרים ונשים צדקניות תלוי בפלוגתא דרבוותא, שבדאי בריקים ופוחזים וחשודים על עריות, ונשים דעתן קלות, כאשר הראה הנסיין, אין בהם כדי סמיכה וכו'. היכא דאשה מוכרחת לילך לביקורת של רופא איש, אם אפשר שבעלה ילך עמה, ויהי בחדר הסמוך לחדר הביקור ופתח פתוח, בודאי היה טוב ונכון, אבל זה אין באפשרות בכ"פ, ובפרט לאיש חרד ות"ח לילך למקום שמתקבצים נשים לטיפול הרופאים, תלך עמה פנימה בחדר הביקור א' מהנשים המבוארים בש"ע (אה"ע סכ"ב ס"י), ואם א"א תלך עמה פנימה כנ"ל אשה שבעלה בעיר, ובעליהם ידעו שהולכות לשם, ויש בזה עוד מעליותא, דאף שהרופא גם עם האשה שמקבלת הביקור, אבל עם השני אין לבו גם וכו', ויהי הפתח פתוח

קצת אם אפשר, ועכ"פ שלא יהי נעול, דבכה"ג אפשר לצרף דהוי פ"פ לכמ"פ, וצריך לברר קודם הסדר דשם, אם עכ"פ העובדים רגילים לפעמים לפתוח הדלת לשאול איזה שאלה מהרופא, דאז שייך יותר מירתת, ואם אפשר שהאשה ההולכת עמה תהי זקנה [דהיינו ממ' שנה ולמעלה ע"י שו"ת הרדב"ז ח"א סי' קכ"א] בודאי טוב.

(שו"ת מנחת יצחק ח"ז סימן ע"ג)

*

הגר"ר מנשה קליין זצ"ל:

ופעם שמעתי שבה אברך אחד לפני כ"ק אדמו"ר מקלויזענבורג זצ"ל, ושאל היות כי יש לו רופא איש שרוצה לטפל עם לידת אשתו בעד אלפים דאללאר, ויש לו אשה שמבקשת אלפים ושלוש מאות, איזה מהם יקח? והשיב לו כ"ק האדמו"ר זצוקלה"ה, תגיד לי אם מי שהוא בא ויאמר לאשתך שתעמוד וכו' [בחוסר צניעות] כמה פעמים בפני איש, או שתשלם ותפטר מה שהוא, כמה היית משלם שלא תעמוד אשתך וכו' [בחוסר צניעות] בפני איש וכו', אמר לו תבין מעצמך שהרי רופא אינו טוב משאר איש, ועוד גרוע הוא, אם אין לך רופא אשה אז אין ברירה, אבל היכא שיש ברירה ודאי שאין ליקח רופא איש, והבן.

אלו דברי ידידו דושכ"ת המעתיק בעדו לטובה כל הימים בלב ונפש, מנשה הקטן

(שו"ת משנה הלכות חלק יד סימן קי)

*

הגר"מ שטרן זצ"ל:

ובאמת רע עלי המעשה שכל אשה צעירה עם מיחוש הכי קטן הולכת אל רופא ישראל או נכרי להניח לבדוק עצמה וכו' באופנים שונים ולא ידענא מי התיר להן. וכבר נשאל על זה הגאון בעל בנין ציון (ח"א סימן נ"ה) על כיוצא בזה ובאמצע התשובה נגע גם בשאלה זו, וכתב דשרי, לפי שהרופא במלאכתו הוא עושה. ומאליו מובן כמה חלוש טעם זה להקל, אבל אין לנו שמה למקום אחר להנצל מחששא דא, אבל לילך אצלם עם מיחוש קל כמו שהוא בודאי אינו נכון, ומעיד אני עלי שמים וארץ שהרבה פעמים עלה בידי למנוע נשים מלילך להרופאים ע"י מה שהסברתי הענין לבעליהן ובעזרתיהן הכל הי על מכונו. וביותר קשה הדבר מאחר שעתה איכא במתא הרבה

*

הג"ר נפתלי נוסבוים שליט"א, (אב"ד אהבת שלום ורה"י "חיי משה"):

במה שנתעורר כת"ר שליט"א לעורר על הפירצה בצניעות וטהרת עם ישראל קדושים, אשר מבקרים בכל מיני מקומות ריפוי, ואינם חשים להיזהר בצניעות הראוי, ומגלות גופם לרופאים אנשים באופנים שאין הכרח לזה וכל זאת מחמת תמימותן וחוסר ידיעתן באיסורי דאית בהו. וכן במכשולים העלולים לבוא ע"י זה. וכו' (א"ה, כאן מאריך בפן ההלכתי, עיי"ש). אבל כשגורם לרופא וכו' מחמת חיבה ותאוה, ובפרט לרופאים שאינם יראי שמים, **הרי שלרופא יש חיוב של יהרג ואל יעבור ואפילו במקום סכנה אסור**. אמנם למתפרא שעובר רק בלאו ד'לפני עיור' ליכא 'יהרג ואל יעבור' וכמו שכתב הרמ"א (ביו"ד סי' קנ"ז סעיף א'). אבל עכ"פ **בודאי שיש לחוש למכשול של הרופא**. ובפרט שלפעמים עלול לגרום גם למתפרא תאוה וחיבה ה"י.

והנה הש"ך מסיק שם (יו"ד קצ"ה סק"כ) **דרך במקום סכנה שרי, אבל שלא במקום סכנה אסור**. וכן מבואר שם בלשון הרמ"א **שהתיר רק במקום סכנה ואין רופא אחר עיי"ש...** וכמה פוסקים כתבו כש"ך והרמ"א לאסור במקום שאין בו סכנה. עכ"פ **שמעת' מגדולי הדור שאשה חייבת ללכת להתרפאות רק אצל אשה**. [א"א כ' במקום חשש סכנה ואין רופא אחר המומחה לזה]. וכן איפכא האיש וכו'.

ע"כ אצטרף לקריאה החשובה של גדולי הדור שליט"א שבוודאי צריך וראוי להיזהר עד מאוד להימנע עד כמה שאפשר ממה שנפרץ שנשים מבקרות אצל רופאים אנשים ואינן נזהרות כלל מהנהגה של צניעות. (גם באופנים שמקילים ללכת לרופא)... **בודאי צריך לימנע מגילוי בשר שאינו לצורך ריפוי ולא לחוש על כבוד הרופא**, שכאילו לא נעים להתנהג בצניעות כדת של תורה, מחשש לעג וכד', אלא אדרבא כמ"ש הרמ"א באו"ח סי' א' שלא יבוש מבני אדם המלעיגים וכו'.

הכ"ד לכב' המצוה

נפתלי נוסבוים

(הובא בספר בית יעקב להגרי"י לוגסי שליט"א עמ' 570)

*

הגרא"י אולמן שליט"א (רב דגבעת שאול וחבר בד"צ העדה החרדית):

בעונותינו הרבים כבר נודע התוצאות הנוראות שיצאו מזה, ועל כן בכל חדרי הקבלה אצל הרופאים, יש שלט שזכות ביד כל מבקר שיקח עמו מלווה, וחוב גמור הוא על כל אחד לקיים את זה. אמנם הנני אוסיף להעיר במה שכתב מרן המנחת יצחק בנוגע לרופא המוחזק לירא חטא, **דנודע לי אחר בירור שיש רופאים חנוניים ומוחזקים ליראי חטא מרבים, אף על פי כן עוברים בזדון על לאו דאורייתא של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם**, ובכל מקרה ומיחוש קטן דורשים מהמבקרות לגלות את עצמן שלא לצורך, והמבקרות חושבות שאין להן זכות להתנגד. אין שום היתר לזה להיות חוטא ומחטיא ולהסיר מסווה הבושה והצניעות, ואם חושבים שיש בזה איזה צורך שישלח אותן לנשים רופאות, ומה נוראים דברי רבותינו שרי התורה בראשות הראב"ד הגאון רבי ראובן זעליג בענגיס ובנשיאות מהר"צ דושינסקי, שהזהירו באזהרה חמורה לגבי נשים ההולכות להבדק אצל רופאים שהוא איסור חמור בלי שום הוראת היתר בעולם, והוא בכלל **אביזריהו דגילוי עריות**.

(הובא בספר תבורך מנשים עמ' 226, וכן בספר בית יעקב עמ' 569)

רופאים שהן נשים, ועם מיחוש קל בודאי יותר טוב לילך אצלה, **וכמעט שאין היתר בדבר לילך אצל רופא גבר זר**. ובפרט הרופאים של זמנינו ודל.

(שו"ת באר משה ח"ג סי' קנ"ב)

*

הגר"מ שטרנבוך שליט"א:

שאלה: אם מותר לאשה ללכת לרופא בעניני נשים.

נראה **שיש ליהרהר בזה מאד**, ומצוי רופאים וכו' באשה שלא לצורך ונהנין בכך, ואני מזהיר תמיד שצריך משהו בחדר ירא שמים לא מפני איסור ייחוד דוקא, אלא מפני שאז מירתת ומתנהג עמה כמו שצריך, ואפילו בחדר סמוך והדלת אינה נעולה לגמרי גם כן מירתת לענין אסור ייחוד, אבל צריך להשתדל מאד שאחר יהיה בפנים.

והרבה פעמים אמרתי לבני תורה "ביטולה של תורה זהו קיומה" **וראוי לבטל תורה שאשתנו לא תלך לבד לרופא נשים**, רק הוא חייב ללוותה לרופא כשאינן באפשרותה בשום אופן למצוא אחר, ובבני תורה יש ליהרהר מאד שלומדים ממנו היאך להתנהג.

ורע עלי מאד הליכה דנשים לבד לצורך הריון וכדומה לרופאים שלא לצורך, שמצוי כהיום שהרופאים מאריכים בבדיקות שלא לצורך ומגזימים שתבוא ותחזור ותבוא, ומטרתם שמכל אשה לומדים יותר, ונכשלין ח"ו באסור קריבה אל העריות ולפני עור ובאסורים חמורים מאד, **שברופאים כהיום לא שייך בעבידתיהו טרידי** שמוחזקים בפריצות רח"ל מלבד כמה יחידי סגולה, ולכן צריך ג"כ לברר על הרופא אם מתנהג כראוי ועוסק רק כפי הצורך לרפאותה, ואם אפשר לה ברופאת נשים אשה, שתהיה מומחית כמוהו, בודאי עדיף שהיא תטפל בנשים.

(תשובות והנהגות כרך א סימן קמ)

*

הג"ר יצחק רצאבי שליט"א, מזקני רבני עדת תימן:

וכגון דא צריך לאודועי, מאחר **דרובם פריצי טפי**. אמר נבל בליבו וכו' אין פחד אלהים וכו', **וידוע לרבנים מעשים נוראים אשר לא ייעשו שאין לכתבם**, לפיכך לא תלך אשה לבדיקות כאלו אצל רופא אלא כשהדבר נחוק, וגם תיזהר אפילו בדקדוקי איסור ייחוד. ואם אפשר ע"י אשה רופאה, פשיטא דעדיף טפי. וכבר התריעו ע"ז בספרי חכמי זמנינו.

(שו"ת עולת יצחק ח"ב סי' רל"ה אות ב)

*

הגר"מ קארפ שליט"א (ומקור דבריו מדברי החזון איש והגרי"ש אלישיב זצ"ל כמבואר שם):

אך בזמנינו שרופאים פרוצים וגם אין טרוד ראשם בעבודתם כ"כ, חמיר טפי, ובפרט כשיש נשים רופאות אחרות, וגם עיקר היתר בעבידתיהו טריד, צע"ג אם שייך וכו' שהרי בזה הוא עסוק וכו', וחלילה מליך לרופא לצורך בדיקות וסת או בירור פצע כדי להתירה וכד', ואף אם הדבר כרוך בהוצאות וטירחא טובא, **כי יסוד קדושת ישראל תלויים בזה**, וכו', **ובזמננו שהרופאים פרוצים צריך להשתדל ככל האפשר אחר רופאות ואחיות**, וכבר נד' לאחר' תשו' מרן החזון זצ"ל בזה שכבר זה היה פשוט בעיניו שכשאין סכנה שאין לילך לרופאים אלא לרופאות ואחיות.

(משמרת הטהרה ח"ב, לפי סדר השו"ע סימן קצ"ה אות קנא, עמ' שסו-שסז).

עשרת הדברות בענין הנהגת צניעות שבהליכת נשים לרופאים:

- שלא להרבות בבקורי רופאי נשים בכלל, כי יש בזה חששות טובא מנגיעת עריות שלא לצורך וכו' כאשר בארתי בעניני בשו"ת שבט הלוי ח"ג סי' קפ"ו.
- במקום הצורך לבחור אם אפשר באשה רופאת נשים.
- ואם אי אפשר באשה, וגם שהאיש הרופא מומחה יותר אין בידינו לאסור במקום צורך.
- לא לבקר כלל אצל רופא מוחזק בפריצות וחשוד מפורסם על העריות.
- בכל אופן לא ללכת רק בזמן הבקורים הקבועים לרבים דשכחי רבים וזה ממעט החשש וגם אז בעבודת' טריד.

- ו. במקום דצריך ללכת באופנים הנז' ראוי שלא ללכת לבד אלא בלוית אשה כשרה שתחכה לה שם.
 - ז. דעתי יותר נוטה שאין זה מהנכון כ"כ שילווה אותה בעלה וימתין לה בחדר המתנה לשבת שם עם נשים פרוצות כרגיל במקומות אלה ותקנתו בזה קלקלתו.
 - ח. אף על פי שקשה להעמיד לגמרי דת על תלה לענין איסור יחוד בנדון זה עליה להשתדל שלא תסגר דלת חדר הטפול, ועכ"פ שלא לסגור במפתח.
 - ט. מלבד חששות של יחוד הן הרגילות שרופאי נשים מיעצות להנשים בענין מניעת הריון ועוד דברים המנגדות לקדושת תורתנו הק' ע"כ יש ללמוד להנשים שלא לקבל מהם רק כאשר יורו להם מורי הוראות מובהקים שטהרה ויראת ה' נר לרגלם.
 - י. שלא להאריך בשיחה עם הרופא בשעת הטפול ולא אח"כ אלא רק במה שנוגע להצורך ביותר.
- מצפה לרחמי ה'

(הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל, שו"ת שבט הלוי חלק ד סימן קס)

*

הנה כי כן, נראה כי עיקר הבעיה בזה, היא מפני חוסר מודעות הציבור לחומרת הענין, המביאה לידי כך שאין דרישה נחרצת לכל הנוגעים בדבר לתיקון הדבר.

על כן, העולה מכל זה, כי מעיקר הדין, ובתורת התיקון השלם, היה ראוי מאוד לכל מי שהאפשרות בידו, לבוא בדרישה נחרצת, כי יוקם **'בית חולים לנשים'**! שכל העובדות בו ללא יוצא מן הכלל, תהיינה נשים (רופאות, אחיות, טכנאיות, מנקות), ולא תינתן בו שום דריסת רגל לגברים, מלבד בעל המלוה את אשתו או בן את אמו ואב את בתו. כך יש לפעול גם במוקדי קופות החולים, ובזה בעז"ה תבוא גאולה פרטית בנושא זה, ותתקרב הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

וכדי שלא יתמה הרואה מאין בא רעיון כה "משונה" כביכול, נביא כאן את מכתבו של הג"ר בנימין הכהן פליישער זצ"ל (רבה של ניו יורק לפני השואה), הכותב ממש כדברים האלה:

כי ישנן נשים צנועות המחונכות על ברכי הצניעות והקדושה ומסוה הבושה על פניהן, ואין ספק כי מצטערות להיות במצב בלתי צנוע (עיין נדה מ"ז, כתובות י" ע"א, יבמות ס' ע"ב דוגמא לדבר) ואין ספק כי זכות גדולה ומצוה גדולה להספיק צנועות כאלו דרכים ואופנים שלא יסבלו בושה וחרפה, כי עלבון והלבנת פנים ממש שפיכת דם (עיין בבא מציעא ותוספות סוטה ו' ע"ב ורבינו יונה אבות פ"ב). ואין ספק כי זה גורם רושם רע על מצב הבריאות הכללי, ובודאי בסביבה של צניעות המתאמת עם תכונת הנפש של היולדת תתרפא במהרה ולא תבוא לסכנה, כי הבושת גורמת גירוי בעצבים, וזה מחליש כח הסבל של היסורים וחבלי לידה כידוע בחכמת הרפואה. וכו'. כי אין לשער המצוה והזכות לבנות בית חולים ליולדות שיתעסקו נשים רופאות מלומדות, חיות ופקחות, שלמדו בבתי המדרש הגבוהים לחכמת הרפואה ויש להן תעודות, וגם המפקחות תהיינה בתולות הגונות ומלומדות וכו' לעזור לבנות ישראל היקרות, החסידות, התמימות והישרות, שיתנהגו בקדושה ובטהרה וכו', ומי שיתמוך בזה מחלקו יהיה חלקי ומגורלו יהיה גורלי. וכל מי שלב יהודי אמיתי פועם בקרבו יתמוך בכל מאמצי כוחו בלב ונפש וכו', כי בדבר הנוגע לנפש והרגשה לא נלך אחרי הרוב, אך צריך להתחשב עם היחידים המצוינים והרגשת נפשם, לכן צריכים אנו לדאוג עבור כבוד הנשים העדינות היקרות והצנועות הסובלות צער ויסורים והלבנת פנים, שהיא ממש שפיכת דמים, וצריך להגן עליהן ולעזור בכל מאמצי כח להשתדל לבנות להן בתים שיוכלו להתנהג בצניעות ועונה קדושה וטהורה כפי נטיית רוחן, כי באמת בושה היא אבן פינה בתכונת נפש היהודי וכו' נוכל ללמוד מוסר מפרעה הרשע, אם המיילדות לא נכנעו לפניו, עשה בתים כלליים שיוכרחו להתנהג כרצונו, קל וחומר אם יש נשים יקרות שחפצות להתנהג בקדושת ישראל, נתמוך בידן שלא תוכרחנה ללכת לבתים כלליים ולבייש מזגן וצניעותן, אך נבנה להן בתים לפי רוח צניעות ישראל, שלא להשליך רגש הבושה, הצניעות, התום והקדושה.

(שו"ת רביעי בקודש שקט בנימין סי' ג עמ' 44, אם מותר לרופא להתעסק ביולדות)

אמנם, ידענו גם ידענו כי אין הדברים פשוטים, ואינם נעשים בקלות כל כך. לכן ראשית לכל יש לפעול כל אחד כפי כוחו להביא לידיעת בני ביתו את חומר הדבר, ולהראותם את כל האמור כאן (ובגליון הקודם). וכן לפעול מול קופות החולים, שירות הלקוחות, רבנים, עסקני רפואה, אנשי תקשורת, אישי ציבור, וכל כיוצא בזה, שיפעלו לתיקון המצב. ומכאן ואילך, נוכל לתקן את הדבר לגמרי, ולהביא למצב האידיאלי המתואר למעלה, שבית החולים לנשים - יהיה אכן לנשים בלבד.

*

יהודי יקר! בטרם תניח דף זה מידך, קבל נא על עצמך בקבלה גמורה, ראשית לכל לעורר בני ביתך בענין זה, וברוב המקרים תתפלא לשמוע כי הרבה יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן, ויוודע לך חומרת הדבר כהנה וכהנה. בכך יוכל כל אחד לעורר את בני ביתו מאוד מאוד!; לדרוש ולבקש תמיד לקבל טיפול אך ורק מרופאה, ולא מרופא, ובעז"ה יווכח כל אחד ואחד שיהיה הדבר לתועלת, וחפץ ה' בידו יצלח.

וכדי שיהיו הדברים באים למעשה, נא ונא, קבלו על עצמכם לעורר ולדרוש דבר זה מ'שירות לקוחות' שבקופת החולים אשר אתם חברים בה, בין הבעל, וביותר האשה, אשר דרישתה בזה תתקבל הרבה יותר. האופן הטוב ביותר, הוא ליצור קשר ישיר עם מנהל/ת הסניף בו אתם חברים, אשר הנסיון הוכיח בשטח זה כי הפניות נענות בהחלט.

ובוודאי מובן מאליו, שכל העומד לעבור מקופה לקופה, ראוי כי יהיה ענין זה בראש מעייניו, ולא דברים של מה בכך, כגון היכן יקבל 'סל לידה' גבוה יותר, או טיפולים שאינם נצרכים כלל כ'ניתוחי לייזר' וכדומה. ואם כל אחד העובר מקופה לקופה אחרת ישים דרישה זו בראש דבריו עם אנשי הקופה, יוכל לראות בעיניו כיצד יהיו לדברים רושם בעז"ה.

אכן, לא נוכל לפרוט כאן את מספרי הטלפון של כל הסניפים של כל הקופות שבארץ (אם כי מפורסמים הם לכל בכל ספרי הטלפונים למיניהם). אמנם פטור בלא כלום אי אפשר, ונפרוט כאן את מספרי הטלפון של מוקדי הקופות השונות, בכדי שכל אחד ואחד יוכל כבר עתה לדבר עימם ולדרוש את הדבר הפשוט הזה כמין ימא לטיגני בעוד חמימות אש דקדושה בוערת בקרבו לשמע הדברים הללו.

משרד הבריאות כללי - פקס: 02-5655969. דוא"ל: call.habriut@moh.health.gov.il טל' 5400*. בדואר בכתובת - רחוב ירמיהו 39 ירושלים. קבילות הציבור - פקס: 02-5655981. דוא"ל: kvilot@moh.health.gov.il

מאוחזת - מייל: pniot@meuhedet.co.il פקס: 036327047. מוקד כללי: *3833. מוקד פניות הציבור: 035202323. שלוחה 4.

כללית משרד ראשי - מייל: pniot@clalit.org.il פקס: 03-7425200. כתובת: ת"ד 16250 תל-אביב 6209804. טלפון לבריורים: 03-6923357.

כללית מחוז דן-פתחתקוה - טלפון: 03-5773215, פקס: 03-7426555. כתובת: ת.ד. 100083 רמת-גן. דואר-אלקטרוני: Pniot_dan@clalit.org.il

כללית מחוז מרכז - טלפון: 03-9687665, פקס: 03-9687673. כתובת: ת.ד. 15043 ראשון-לציון 75288. דואר-אלקטרוני: Pniot_merkaz@clalit.org.il

כללית מחוז ירושלים - טלפון: 02-6661111, פקס: 02-5491444. כתובת: ת.ד. 27670 ירושלים 9127601. דואר-אלקטרוני: Pniot_jerusalem@clalit.org.il

לאומית - פקס: 03-6949614. כתובת: שפרינצק 23 תל אביב.

מכבי - טלפון *3555 או 1-700-50-53-53. מכבי נציבות פניות הציבור - ת"ד 50493 תל אביב 68125 פקס: 03-5143822. מייל pniot@mac.org.il

לסיים, נביא בזה את קריאת גדולי ומאורי הדור זצ"ל ושליט"א בענין:

לאפרושי מאיסורא

על דבר הליכת נשים ובנות לרופאים גברים אשר יש בזה מכשולים גדולים ועצומים מחמת חוסר ידיעת חומרת הדבר - ורבות חושבות שלרופא הותר הכל ומחובתן לעשות ככל היוצא מפיו - ולדאבוננו רבים חללים הפילה בנגיעה וגילוי שלא לצורך ועוד דברים חמורים מזה. ע"כ הננו לגלות דעתנו דעת תורה:

- א. בכל מקרה המחייב בדיקה ע"י הסתכלות ונגיעה במקומות המכוסים של האשה (כגון: בעיות אורטופדיות, בעיות עור, בדיקת ריאות, בדיקת בלוטות, מסאז', צילומים, אולטראסאונד וכדו') - יש להקפיד ללכת לרופאה אשה דווקא! ואם אין רופאה אלא רק רופא או שהמחלה דורשת ללכת לרופא מומחה מסויים - והרופא הגון ולא פרוץ - מותר.
- ב. בזמן הבדיקה הרפואית חובה על האשה הנבדקת לשים לב לא לגלות יותר מההכרח - כי רופאים רבים מזלזלים בזה ודורשים לגלות הרבה יותר מהצורך.
- ג. בדבר הליכה לרופא נשים הדין חמור יותר, ורבו מאד התקלות מבדיקות של רופאי נשים. על כן: בדיקות שגרתיים ורגילות במצב הריון תקין, או סמוך ללידה, שכל רופאת נשים יכולה לבצע - יש להקפיד ללכת לרופאה דווקא!
- ד. גם בבדיקות הנצרכות כתוצאה מהפרעות במהלך הריון (כאבים לא שגרתיים, דם וכדומה) - יש לכתחילה ללכת לרופאה. ואם צריך רופא מומחה יותר - אין בידינו לאסור במקום הצורך כשאין הרופא פרוץ. (ולא תלך אליו יותר פעמים מהצורך - היות ולפעמים הוא בגדר אבזרייהו דג"ע שהוא ביהרג ואל יעבור - כאשר הרופא נוגע באיזה מקום בדרך חיבה, כמבואר בש"ך יו"ד סימן קנ"ז).
- ה. גם במחלקה סיעודית (גריאטרית) יש להקפיד שנשים יטופלו ע"י נשים, ובמיוחד בטיפולים במקומות מכוסים, ויש להזהיר על זה. [דינים נוספים בהערות].

חובת כל אשר יראת ה' בלבבו לדאוג שבבתי חולים וקופות חולים יסדרו רופאות נשים מומחיות בכל התחומים כדי שכל טיפולי הנשים יעשו ע"י צוות נשים (וכמו"כ יסדרו שהטיפול בגברים יעשה ע"י רופאים) - ובכך ימנעו מכשולים של הרהור, נגיעה אסורה, ודברים חמורים מזה. וכל הדואגים ומסייעים לענין נשגב זה, יתברכו מן השמים בכל מילי דמיטב, וינצלו מכל פגע ומחלה, וזכות הרבים תלויה בהם, ואשרי חלקם בזה ובבא באשר דברים אלו הם מהיסודות העקריים של היהדות.

באעה"ח למען קדושת וטהרת ישראל

שמואל הלוי ואזנר - חיים פנחס שיינברג - עובדיה יוסף - שמואל אויערבאך

חיים יחיאל רויטמן - יצחק זילברשטיין - שלמה זילברשטיין - ש.מ. עמאר

שמעון בעדני - מ.ז. לוריא - עזריאל אויערבאך

הערות נחוצות:

1. בדיקה רפואית שגרתיים לצורך קבלת עבודה, תעשה ע"י רופאה דווקא (דאנשים בריאים שלא במקום חולי - לכו"ע אסור ע"י רופא).
 2. חובת האשה להרשם בקופת חולים לרופאת משפחה, היות ונשים המטופלות אצל רופא משפחה (איש) מכניסות עצמן לבעיות חמורות ומכשולים.
 3. טיפולי שיניים של אשה ראוי לעשות ע"י רופאה - ואם אין רופאה מומחית לטפל בבעיותיה והרופא הגון וכשר - תשאל לחכם.
 4. גם אשה הזקוקה לטיפול שאינו מחייב נגיעה (כזריקות, לקיחת דם וכדו') - ראוי שיעשה על ידי אשה, ובמקום שאין אחות והזריקות אינם במקומות החייבים כיסוי - יש להקל.
 5. יש להיזהר מאיסור יחוד המצוי אצל רופא - וחובה ללמוד ולברר הלכות אלו. יש לציין שהיום מותר על פי חוק ובהמלצת משרד הבריאות שאשה תתלווה לאשה בעת ביקור אצל רופא.
- (המכתב המקורי עם החתימות הובא בספר בית יעקב עמ' 575. וראה שם עוד את קריאת בד"ץ העדה החרדית בירושלים ובד"ץ בני ברק).

לתגובות, עדויות מכלי ראשון, הערות, הארות, טענות ומענות, או לתמיכה בהמשך ההפצה, ניתן לפנות לטלפון: 0583269091. או למייל: davarpashut@gmail.com. ניתן לתרום להמשך הפצת גליון זה במערכת האוטומטית בטלפון: 037630585, מספר קופה 3335 שלוחה 5.

ניתן לשמוע עוד חומר רב בנושא זה בקו "מי ירפא לך" - לנשים נשואות בלבד, אשר בו חומר רב הן בפן ההלכתי והן בבירור המציאות בשטח מעדויות מכלי ראשון, ועיצות פרקטיות להתמודדות. לרישום - 0733834847.